

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2. gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 29. julija 1874.

Obseg: Izvršilno določbe k postavi o zemljiških knjigah za Kranjsko. — Nasajenje leske. — Posnetek iz obravnav mednarodnega zbora umnih sadje- in vinorejcev od 2. do 7. dne meseca oktobra l. l. na Dunaji. — Tù pehar — tù panj! kdo bo gospod? — Goveje kuge na Hrvaškem še ni konec. — Do gospodstva! — O slovensko-nemškem delu Wolfovega slovnika. — Iz sodnijskega življenja. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.

Izvršilne določbe k postavi o zemljiških knjigah za Kranjsko.

V 20., 21., 22. in 23. listu „Novic“ t. l. smo priobĉili postavo „o napravi novih zemljiških knjig v vojvodstvu Kranjskem in o notranji uredbi teh knjig.“ Z današnjim listom zaĉnemo s priobĉenjem izvršilnih doloĉeb, katere je ministerstvo pravosodja dne 18. maja tega leta izdalo.

Ukaz ministerstva za pravosodje,

s katerim se vsled §. 37 postave od 25. marca 1874 deŹ. zak. št. 12, potem na podlagi ĉlena V. vpeljavne postave k splošni postavi o zemljiških knjigah od 25. julija 1871 drŹ. zak. št. 95 in §. 31 postave od 25. julija 1871 drŹ. zak. št. 96 razglašajo izvršivne določbe o tem, kako se imajo napravljati, popravljati in voditi zemljiške knjige v vojvodstvu Kranjskem.

Pripravne naravnave.

§. 1. Predsednikom sodnij prve stopnje je, urediti, kedaj se ima priĉeti in kako zaporedoma vršiti delovanje o napravi zemljiških knjig po dogovoru z okrajnimi sodnijami.

To delovanje se v posamesnih obĉinah ne more poprej zaĉeti, da se z ozirom na te obĉine dovrši popravljjanje katastra, kakor to veleva postava od 24. maja 1869 drŹ. zak. št. 88.

§. 2. Pri razsodbi, kako se imajo dela zaporedoma vršiti v tistih obĉinah, v katerih je popravljjanje že dovršeno, se ima ozir imeti na eni strani na delavne moĉi, s katerimi je moĉi razpolagati, na drugi strani pa na potrebšine obrata.

Kolikor je mogoĉe, si je prizadevati, da se delovanja za napravo zemljiških knjig zaĉno brŹ ko je mogoĉe po tem, ko se je kataster popravil, posebno v tistih katasterskih obĉinah, v katerih je posestni stan podvrŹen pogostnim premembam.

O dvombi je tistim obĉinam prednost dati, v katerih je previdoma moĉi dela hitreje dovršiti.

§. 3. Sodniški uradnik, kateremu se je naroĉilo, za kako obĉino zemljiško knjigo napraviti, naj dá najprej narediti posnetke naznanilnih naĉrtkov, izpustivši imena posestnikov v istih navajenih.

Te naĉrtke je rabiti namest katasterskih map. Potem je pripraviti vse drugo gradivo, katero se mora snemati iz katastra ali iz zemljiških knjig.

Pri tem se je ogibati obširnega prepisovanja, ĉe je mogoĉe isto nadomestiti po okrajšanih naznanilih.

§. 4. V kazalo (spisek) nepremiĉnin, ki je napraviti v obrazcu I, se imajo najpoprej vpisati staybine parcele po delih (partih) vvršĉene v aritmetiĉnem povrstnem redu s zaznambami, katere so v pregledanem (revidiranem) katastru zapopadene, napolnovaje ob prvi rubriki.

Vrh tega se morajo v zapisu, narejenem po obrazcu II razvidne storiti številki katasterskih parcel, katere so za vsacega posamnega posestnika vpisane v revidiranem katastru.

Abecedno kazalo posestnikov je napraviti po obrazcu III in je prva rubrika napolniti.

§. 5. Razun v §. 3 imenovanega gradiva se imajo nabirati na pripravi poti vse druge date (reĉi), katere se rabiti morejo pri lokalnih pozvedbah (pozvedbah na mestu).

Pri tem naj se posebno porabijo sodniška pisma, ĉe je to doseĉi brez obširnega preiskovanja.

§. 6. Kedar so priprave že tako daljeĉ prišle, da se more dōba za zaĉetek napravljjanja zemljiške knjige pribliŹevaje doloĉiti, je treba z obĉinskim predstojnikom (Źupanom) se dogovoriti, da se naredē vse naravnave tako, da se morejo izpeljati vsa dela, katera se tiĉejo napravljjanja, brez zapreke in brez pomenljivega nadlegovanja v gospodarstvenem delovanji ljudstva.

Obĉinam in posamnim strankam, katere želē delovanje pospešiti, se more na voljo dati, da same preskrbé potrebne pisarske moĉi v razpolaganje.

§. 7. Źupanu se morajo dati potrebni zaukazi, da on povabi zemljiške posestnike bivajoĉe v obĉini.

Ta povabila se utegnejo tudi ustmeno dati.

Dalje se morajo napraviti pripravne pozvedbe, da je moĉi, v pravem ĉasu narediti sodniška povabila in postaviti zastopnike, katere postavlja okrajna sodnija.

(Dalje prihodnjiĉ.)

Nasajenje leske.

Ker bode gotovo naše bralce zanimalo, tudi o tem pri nas le malo cenjenem sadu kaj natanĉnejega zvedeti, podamo tū sestavek M. Kolb-a, nadzornika kralj. vrtov na Bavarskem: Gotovo je marsikateri v svetovni

utegnejo k premiranji pripeljati v vseh 8 konkurznih krajih; vendar se bodo v treh konkurznih postajah Kranj, Radolice in Bohinjska Bistrica premije delile samo kobilam Noriškega (Pincgavskega) plemena.

ad A.

2. Za premije utegnejo prositi kobile z žebetom samo od svojega spolnjenega petega leta višje brez omejitve po kateri najvišji starosti, dokler so zdrave, dobro rejene, imajo na sebi lastnost dobrih kobil plemenjic in imajo s seboj lepo žebe, ki še sesa, ali je že odstavljeno.

3. Premija se sme kobilam z žebetom le takrat prisoditi: a) ako je žebe od cesarskega ali od licenciranega privatnega žebca in se to dokaže s postavno pripustnico; b) ako se prinese od župana narejeno in od pristojne politične okrajne oblastnije potrjeno spričevalo, ter se s tem dokaže, da je pripeljana kobila z žebetom že prej ko je žebeta storila, last bila tega gospodarja, ki za premijo prosi.

4. Zarad tega, da je katera kobila z žebetom že v prejšnjih letih prejela eno ali več premij, ona ni izključena, da bi ne smela za naprej več premije dobiti.

ad B.

5. Za premijo utegnejo prositi žebice samo noriškega (pincgavskega) plemena v starosti od 3 do 4 let, potem žebice družih plemen v starosti 4 let, ter smejo le tedaj premijo dobiti: a) če so vbrejene od cesarskega ali licenciranega privatnega žebca in se to dokaže s postavno (legalno) pripustnico; b) če je žebica najmanj eno leto že v posestvi tistega, ki za premijo prosi, in če se to dokaže po spričevalu župana, katero je potrjeno od pristojne politične okrajne oblastnije.

6. Žebice, katere so kakor take enkrat premijo dobile, utegnejo prihodnjič premijo dobiti samo kot kobile z žebetom, če imajo lepo žebe, katero še sesa ali je že odstavljeno (ad A).

ad A in B.

7. Kobilam z žebetom in žebicam, katere za premijo prosijo, se bodo, ako se spoznajo za premije vredne, od premijske komisije v 8 konkurznih krajih delila:

Prva darila po 10 cekinov, druga darila po 8 cekinov, tretja darila po 6 cekinov, četrta darila po 4 celine.

III. Posebne uredbe.

Za C) žebičke, za D) privatne (zasebne) žebce plemenjake.

1. Žebički in licencirani privatni žebci plemenjaki se smejo k premiranji pripeljati samo v treh konkurznih krajih, namreč v Kranji in Radolici in v Bohinjski Bistrici.

ad C.

2. Za premijo utegnejo prositi lepi eno- in dveletni žebički pincgavskega plemena, če so dobro rejeni in če po rasti svojega trupla obetajo, da se bodo z naprejem dobro razvili in odgojili, tako, da bodo enkrat dobri žebci plemenjaki.

3. Do premij imajo posestniki takih žebičkov le takrat pravico, če se s postavno pripustnico dokaže, da so ti žebički od cesarskega ali licenciranega privatnega žebca plemenjaka, in se spriča po spričevalu županova, od pristojne politične okrajne gosposke potrjenem, da so jih posestniki sami izredili.

Kupljeni žebički so izključeni od premiranja.

4. Žebički, kateri so kot enoletni premirani bili, utegnejo tudi drugo leto kot dveletni zopet premijo dobiti.

5. Žebički, ki so premirani bili kot dveletni in se prihodnje leto zopet k premiranju pripeljejo, se utegnejo, ako so se popolnoma razvili in imajo izvrstne lastnosti, ali od vlade kupiti za deželne žebce plemenjake, ali pa dobijo primerno podporščino (subvencijo), če se jim dá za najbližnji ubrejni tečaj pripustnica.

6. Žebičkom, kateri za premijo prosijo, se bodo, ako se spoznajo za premije vredne, od premijske komisije v treh konkurznih krajih, namreč v Kranji, Radolici in Bohinjski Bistrici delila:

Prva darila po 8 cekinov, druga darila po 6 cekinov, tretja darila po 4 celine.

ad D.

7. Za premije utegnejo prositi licencirani privatni žebci plemenjaki, kateri so dobro rejeni, zdravi in krepki in na sebi imajo lastnosti dobrega žebca plemenjaka sploh, in posebno pa dobre lastnosti za tisto pleme, katero se izrejuje (pincgavsko pleme).

8. Lastniki takih žebcev, kateri za premijo prosijo, morajo predložiti premijski komisiji pripustne bukvice, katere so po predpisu vodili.

9. Licencirani privatni žebec plemenjak, ki je že premijo dobil, ni izključen, da bi ne smel prihodnje leto zopet prositi za premijo.

10. Žebci, kateri so se dali od države proti stanovni podporščini v rejo zasebnikom (privatnim), kakor tudi privatni (zasebni) žebci plemenjaki, kateri že dobivajo od države podporščino (subvencijo), ne dobijo nobene premije.

11. Privatnim žebcem plemenjakom, kateri za premijo prosijo, se bodo, ako se spoznajo za premije vredne, od premijske komisije v treh konkurznih krajih, namreč v Kranji, Radolici in v Bohinjski Bistrici delila:

Prva darila po 10 cekinov, druga darila po 8 cekinov.

Izvršilne določbe k postavi o zemljiških knjigah za Kranjsko.

(Dalje.)

Tek pozvedovanja.

§. 8. Pozvedovanja naj se najprej vpeljejo s tistimi posestniki, kateri so v pripravljenem kazalu vpisani.

Pri tem se je držati abecedne vrste, ako ne priporočajo oziri na koristnost drugačnega ravnanja.

§. 9. Obravnavo, katera se je vpeljala z enim posamnim posestnikom, je raztegniti praviloma brez prenehljeja čez vse nepremičnine, katere ima on kot samovlastnik ali sovlastnik. Ako je nepremičnina v razmerji sovlasti, se morajo sovlastniki poklicati ter se z njimi dognati obravnava, kar se tiče nepremičnin stoječih v sovlasti.

§. 10. O začetku vsake obravnave je posestniku najprej posestvo za nj v katastru vpisano naznaniti s pomočjo pripravljenih zapisov in naznanilnih načrtkov.

Naj se napravi ogled na mestu, nekoliko to zahteva odvrnitev dvomb in posebno dokaz istosti nepremičnine.

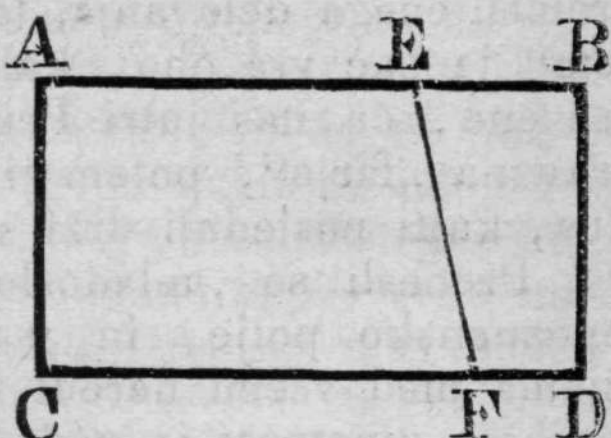
§. 11. Ako kateri posestnik povdarja, da ima parcele, katere še niso v revidiranem katastru na njegovo ime vpisane, ali če se pokaže, da so parcele, katere so na njega vpisane, posest družega, tedaj se morajo dotične stranke poklicati, če je to potrebno v pozvedbo razmerja.

Vsakakor so pa take preuredbe v razvid postaviti za obravnave, katere se imajo pozneje vpeljati z dotičniki.

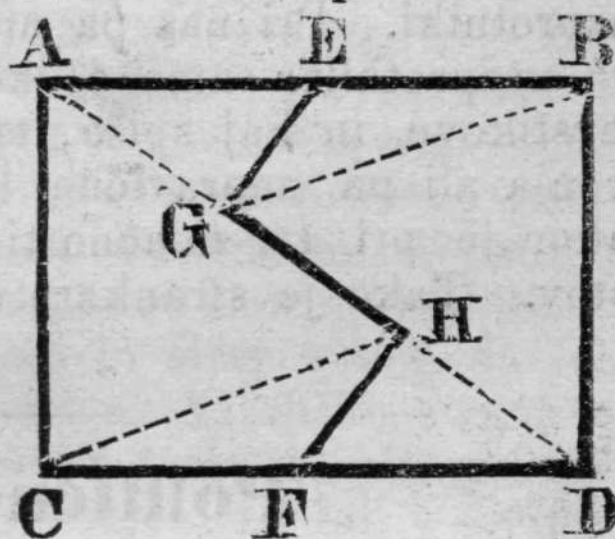
§. 12. Ako se iz pozvedeb kaže, da je kaka katasterska parcela svojo, v naznanilnem načrtku popisano podobo premenila ali po razdelitvi ali iz drugih vzrokov, tedaj se mora — ako se ni zdajšnja podoba izmerila od zvedenca k temu poklicanega, ali se ne more nadomestiti po že narejenem načrtu — ta prememba, katera je postala, odkar se je bil naredil naznanilni načrt, tako popisati, da je izvedencu mogoče, isto razvidno storiti v načrtku. (§. 26.)

V namen tega popisovanja se posebno priporoča, da se nova omejitev parcele tako določuje, da se oddaljitev končnih pik ravne črte ali več ravnih črt, iz katerih obstoji nova meja, naznani iz dveh v naznanilnem načrtku vidljivih pik.

Ako se je na pr. parcela A, B, C, D razdelila po črti E, F v dve novi parceli, zadostuje, da se ta nova črta na mapi zarisati more, že to, da se določuje oddaljitev pike E od A in B in pike F od C in D.

Ako bi pa bila ta mejna črta razvezati v več ravnih črt, kakor na priliko v črte E G, G H in H F, bi se moralo razun pik E in F tudi pika G določiti s tem, da se izmerite črti A G in B G, potem določiti pika H s tem, da se izmerite črti C H in D H.

V popisu se imajo navajati določbe dolgoti na podlagi mér, katere je določil sam naredil ali za prave spoznal, ter se utegnejo napraviti te mere z mersko verigo.

Popisu je pridjati pojasnilni načrt, v katerem se morajo številke mejnih parcel razvidne storiti.

§. 13. Ako se kaže, da je kaka parcela, katera je vpisana v katastru, popolnoma zginila po kakem natornem prigodku, ali če se najde kaka parcela, katera se ni bila v katastru vpisala, ali če se kaže, da so po razdelitvi nove parcele postale, ali da to, kar v katastru stoji, gledé na popisne številke poslopij in na obdelovalni način ostalih zemljišč ni resnično, tedaj so te preuredbe razvidne storiti v kazalu nepremičnin.

(Dalje prihodnjič.)

Domače stvari.

O banki „Sloveniji.“

Časnik „Slov. Gosp.“ prinaša v štev. 31. iz Štarskega članek, v katerem en delničar drugim prigovarja na pomoč priti domači banki v sedanji njeni zadregi. Vidi se članku, da ga je pisal iskren rodoljub in pa izveden in pošten mož, ki noče zapeljati drugih delničarjev, da bi z doplačanjem prišli še v večjo škodo ali „iz dežja pod kap.“ Zato z debelimi črkami beremo tedaj besede: „ako imamo le poroštvo itd.“

To povdarjaje ponatisnejo „Novice“ oni članek iz „Slov. Gosp.“ in rečejo vrh tega še to:

„Denar ni igrača“ ali kakor Nemec pravi: „in Geldsachen hört die Gemüthlichkeit auf“. Marsikdo je banki izročil vse svoje premoženje; tak silno bridko trpi škodo ali še huje popolno zgubo. Zato je treba res pomočkov iskati, rešiti banko in ž njo premoženje delničarjem. Dokazano pa mora biti na

podlagi števil, da z doplačanjem se zares doseže ta cilj in konec in koliko se mora doplačati, da ni preveč in nepotrebno, a tudi ne premalo in nezdatno.

Zato gledite možje, ki vas je v lanskem in letošnjem zboru zaupanje delničarjev poklicalo k vodstvu banke, da prihodnjemu zboru stavite temeljite nasvete o prevažni tej zadevi, da se v okom pride veliki nesreči domače banke, katera nesreča ima svoje korenine v začetku njenem, ko se je — „Novicam“ neznano — ustanovila banka v Celji pod nesrečnim krmilom nekega Treuensteina. Al tukaj ni zdaj prostor, odkrivati te zgodovine; zato naj naši liberalci le beró in dobro predvarijo, kar „Slov. Gosp.“ o rešitvi banke „Slovenije“ piše tako-le:

„V poslednjem „Gospodarju“ je bilo naznanilo, da bode izredni zbor delničarjev banke „Slovenije“ v Ljubljani dne 17. avgusta t. l. sklepal o tem, ali se naj daljni procenti na delnice vplačajo ali ne, in koliko: 10 ali 20 procentov na vsako akcijo? Pri zavarovalnicah in bankah na delnicah osnovanih je to sploh navadno, da delničarji doplačujejo na akcije, ki so pod imensko ceno izdane bile, ako je društvo na škodi bilo ali pa svoj posel tako razširilo, da je premalo gotovine v zalogi. V poslednjem slučaju je doplačevanje delničarjem samim ravno tako na korist, kakor je umnemu posestniku, kateri si denarja izposodi, da kupi zemljišča, ki se mu ponuja in mu lepo sodi, ker se z njegovim skupaj drži. Obresti, ki jih mora za izposojeni denar trpeti, se mu v kratkem času lepo povrnejo, ter zamore tudi dolg poplačati.

Tudi škoda pri kakem na delnice oprtem društvu ne plaši delničarjev, nekoliko procentov na delnice doplačati, ako imajo le poroštvo, da je vodstvo društva v dobrih in zanesljivih rokah, ter društvo napreduje. Z doplačanimi procenti se škoda zadelja in ob enem zaloga (fond) pomnoži, da zamore društvo uspešno delati. V isti meri pa kakor doplačilo, množi se tudi vrednost akcij in procenti, ki od njih tekó, ako je le — kakor pravimo — društvo v dobrih rokah.

Obrnimo to na banko „Slovenijo“. V prvi dobi svojega delovanja imela je res zgube, toraj se kaže potreba procentnih doplačil na akcije. Toda, kakor stvar zdaj stoji, se gg. delničarjem ni obotavljati, da ne bi doplačila dovolili. Pomislimo stvar kakor je. Zguba prihaja od tod, ker je bilo: a) veliko ustanovnih stroškov, kakor jih trpi vsaka banka, in to še veliko več kakor jih je „Slovenija“ imela; b) je bilo iz začetka premalo skušenih mož pri vodstvu, ker smo Slovenci v tej stvari novinci bili, vrh tega je pa na čelu stal mož, ki je sicer misel o vstanovljenji „Slovenije“ sprožil in vse potrebno uravnal, slednjič pa tako čudno delal, da so ga morali pri priči odstaviti; c) se je prenašlo s postavljanjem podružnic na Dunaji, v Pragi in Peštu, ki so grozno veliko stale, zastran dobička nas pa goljufale.

Tega vsega pa zdaj ni več. Ustanovnih stroškov je konec, na čelu ima banka slovečega izvedenca in poštenjaka kot vodilnega ravnatelja, namreč gosp. Blaška iz Prage, ki pozná posel iz dolgoletne lastne skušnje tako natanko in je tako marljiv in vesten, da je malo taci najti. Tudi drugi gospodje v vodstvu kakor pri raznih oddelkih zavarovanja so zvedenci in poštenjaki ter ima g. Blaške bistro okó, da vidi in vé, kdo da k temu poslu sodi in kdo ne. — Slednjič so se odpravile predrage podružnice (razen one v Trstu, ki jako dobro dela) in postavili glavni agenti, ki so vložili denarnih zastav in ne dobivajo nobenega plačila, marveč imajo le postavnih procentov od posla, ki

Preskuševanec, kateri je pri preskušnji zadostil, plača poleg tega še za pisanje izpričala ter za kolečno pristojbino 1 goldinar.

Pri ponavljanji preskušnje plačuje se zopet devet goldinarjev takse.

§. 14. Po vsakokratnem konci preskušenj pošlje naj prvosednik izpitne komisije dotičnemu političnemu deželnemu oblastvu razkaz o njihovem vspehu.

0 novi napravi za namakanje travnikov.

V 6. listu „Novic“ l. l. je moja iznajdba za namakanje travnikov naznanjena, al danes še le morem ceno zatvornice (ventila) in drugih reči povedati, ko sem imel velike zapreke zavolj zatvornice, ker vsak mehanikar je ceno tako nastavil, da bi bila moja iznajdba morala zavolj velike cene ventila zaspāti.

Zdaj sem toliko poravnal, da si upam za 8–14 gold. močilnik z vso pripravo vred narediti. Kedar se pa začne po fabriško zatvornica (ventil) in sicer s konkurencijo delati, in kmet potrebne reči v fabriki kupi, močilnik pa sam naredi, takrat bo priprava komaj 6 gl. stala ali pa še ne. Trpela bo 15–50 let ali še dalje.

Pri vsaki kmetijski šoli, družbi in pri vsakem mestu, kjer so šole, bi jaz rad tak močilnik z vso pripravo naredil in nekoliko večih učencev precej pri naredbi podučil vso pripravo v močilnik devati in regulirati, da bi se potem ta koristna iznajdba hitreje po celem svetu razširila, ker vsakemu privolim take stroje delati in v močilnik devati in le potem, ko bo stroj že v močilniku pol leta delal in ga gospodar ne podere, mora meni, dokler predpravico imam, za enkrat in vselej dva goldinarja za vsak stroj podeliti, kar mu bom s pobotnico potrdil.

Vsak travnik s takim strojem v močilniku bo 20 do 50 centov senā na leto več dal.

Kdor želi to naredbo, naj se v frankiranem pismu na me obrne.

Prosim tudi druge gospodarske časnike, naj blagovolijo te vrstice ponatisniti.

Na sv. Gori 6. avgusta 1874.

Šimen Kosmač, administrator.
(Pošta Sava — Südbahn.)

Posnetek iz obravnav mednarodnega zbora umnih sadje- in vinorejcev

od 2. do 7. dne meseca oktobra l. l. na Dunaji.

(Dalje.)

Ko se je končno zbor v tem zedinil, da je glavni vzrok nerodovitnosti posebno pri starem sadnem drevju pomanjkanje redilnih snovi, se je začela obravnavati vprašanji: Kateri gnoj je najboljši za sadno drevje, kako in kedar naj se gnoji?

Posebno se je priporočal tekoči gnoj, na pr. gnojnica, stranišen gnoj. Oba se smeta le rabiti, kedar sta vže prevrela, in če je treba, se morata z vodo zaliti. Da se pa zemlji odvzeti kali zopet dá, je zelo hasnovito, če se tekočemu gnoju nekoliko dni prej ko se rabi, pridene pepel iz drv, gips, kateri ima jako mnogo kalija v sebi.

Priporočale so se tudi druge, enake sorte gnojā, s katerimi se je po izjavah nekoliko družbenikov izvrsten vspeh dosegel.

Vzame se namreč zgnjit gnoj iz štale ali hleva, kateri se je nabral od raznih živali. Ta gnoj se zmeče v jame ali sodove, potem se mu prilije trikrat več vode ko je gnoj in to se pusti 2–3 dni prevreti, pridene

se še nekoliko apna, gipsa, koščene moke i. d. r., končno se vse to z vodo zredči in s tako gnojnico se pognoji drevju.

Okoli dreves se napravi 6–8 jamic $\frac{3}{4}$ — 1 čevelj globokih, v te se vlije gnojnica, in ko je zemlja to popila, se jamice zopet zasujejo.

Še bolj očividni vspeh se trdi, da napravi tako-le narejen gnoj:

Na dno soda se dene $\frac{1}{2}$ palca visoko živega apna, na tega $\frac{1}{2}$ palca debelo s kladvom raztlesčenih kosti in na te $\frac{1}{2}$ palca debelo pepela iz lesa. To troje se ponavlja tako dolgo, dokler ni sod poln. Potrebno pa je, da se ta zmes 2 meseca s prilivanjem vode ali še bolje z gnojnico moči. Potem se kosti lahko popolnoma zmeljejo ali strejo. Holandeži gnojē češnjam z apnom, katero v vodi raztopé in potem v jame ob drevesih vlijo.

Za vrte se je pa priporočal sledeči način gnojenja: Vokoplje se več po konci stojećih širokih drenažnih cevi okoli drevesa v zemljo; v te se vlije tekočega gnoja, ali, kedar je velika suša, vode. Na ta način se tudi globokeje lege zemlje razmočijo in pognoje.

Omenilo se je, da hruševo drevo mnogokrat rumeno postane, in priporočalo se je kot dobro sredstvo zoper to raztopljeni železni vitriol, 5 funtov železnega vitriola na en cent vode. Tako raztopljen vitriol se ravno tako kakor tekoči gnoj drevesom priliva.

(Dalje prihodnjič.)

Izvršilne določbe k postavi o zemljiških knjigah za Kranjsko.

Tek pozvedovanja.

(Dalje.)

§. 14. Na novo najdenim parcelam je dati številka, katera se sklepa s poslednjo parcelno številko katastra v aritmetičnem povrstnem redu.

Če se je po razdelitvi pomnožilo število parcel, se imajo nove parcele zaznamovati s številkami v drobcih.

Ako je bila stara parcela, katera se je razdelila, zaznamovana s celo številko, tedaj se vzame ta številka za štelnik drobca, ter se mora ž njo zaznamovati vsaka po razdelitvi na novo napravljena parcela; imenovalniki tega drobca se določujejo pri 1 začenshi v aritmetičnem povrstnem redu.

Če bi se bila na pr. parcela, ki je s številko 50 zaznamovana, razdelila na tri dele, tedaj se morajo nove parcele zaznamovati $\frac{50}{1}$, $\frac{50}{2}$ in $\frac{50}{3}$.

Ako je bila pa stara parcela zaznamovana z drobcem, na pr. z $\frac{10}{4}$, tedaj gré ta podrazdelitev tako dalje, da se imenovalniki novih drobcev v aritmetičnem povrstnem redu sklepajo z imenovalniki drobcev, kateri stojé v katastru.

Če je tedaj parcela $\frac{10}{4}$ na tri dele razdeljena, se mora ena novih parcel zaznamovati z $\frac{10}{4}$, drugi dve pa — ako so se drobci $\frac{10}{5}$ do $\frac{10}{8}$ porabili v katastru za oznambo drugih parcel — z $\frac{10}{9}$ in $\frac{10}{10}$.

Kar se tiče zaznamovanja parcel po obdelovalnih vrstah, če bi isto potrebno bilo, je rabiti imenovanje (terminologija), kakor je isto predpisano po §. 16 postave od 24. maja 1869 drž. zak. št. 88.

§. 15. Vse po lokalnih pozvedbah na novo narejene zaznambe parcel po številkah ali po navaji obdelovalnih vrst imajo kot začasne veljati dotle, dokler se ne spravijo v soglasje s katastrom, ter se morajo vpisati v kazalo nepremičnin med oklepi. Ta zaznamek z oklepki naj se obdrži vselej, kedar se pozneje rabi tako začasno zaznamovanje.

§. 16. Premembe, katere so se po lokalnih pozvedbah opazile gledé na število in podobo katasterskih

parcel, potem popis teh prememb (§. 12), ki zadostuje za popraviljanje naznanilnih načrtov, dalje vse z ozirom na zaznamovanje parcel narejene preuredbe (§§. 13, 14) se imajo v razvid postaviti tako, da je vse to pripravno za poročilo oblastnji, kateri se je naročilo, kataster popraviti.

§. 17. Potem, ko se je ustanovilo število, lega in zaznamba parcel, katere so v posesti kake stranke, so pozvedbe raztegniti na druge, za naredbo zemljiške knjige potrebne reči (§§. 19, 20 dež. zakonika od 25. marca 1874 dež. zak. št. 12.)

Kar se tiče predmetov teh pozvedeb, se je pri vseh obravnavah držati tistega povrstnega reda, ako ne priporočajo oziri na koristnost drugačnega ravnanja.

§. 18. Pozvedbe naj se vodijo na svojemu namenu primeren način, ter se morajo pri tem pred očmi imeti določbe postave o napravi zemljiških knjig od 25. marca 1874 dež. zak. št. 12, držeč se splošnje zemljeknjižne postave od 25. julija 1871, drž. zak. št. 95.

§. 19. Po vsaki obravnavi naj se vsi postavki, kateri se po tej obravnavi za rešene spoznajo, vpišejo v kazalo nepremičnin in posestnikov, ob enem naj se pa, če bi treba bilo, kazalo dopolni in popravi.

Po dokončani obravnavi z osebami vpisanimi v kazalu posestnikov je dognati obravnava z ozirom na tiste nepremičnine, katere, kakor se iz njih kazala vidi, še niso rešene.

Protokoliranje (zapisovanje v protokol).

§. 20. Kedar se protokolirajo posledki pozvedeb, se utegne nakazovati na gradivo, katero se je nabralo pri pripravnem delovanju, na pr. sklicevaje se na §. 4 od št. 2 tega ukaza navedeni vpis ali na posestno pôlo, ki se je pripravila pred začetkom naredbe (§. 22), ter ni treba ponavljati v njih zapopadenih dat, ako se je pri pozvedbah dokazalo, da so te date popolnoma v redu. Če se tako nakazovanje nanaša na druga pisma, je to storiti na tak način, da je istost postavka, na katero se je nanašalo, zanesljiva in se postavka lahko najde.

Vsakakor se pa morajo v protokolu prav v kratkem zaznamovati podlage, na katere se opirajo pri pozvedbah iznajdene lastninske pravice, utesnitve v razpolaganju, potem s kako nepremičnino zvezane pravice in zemljiške služnosti, kar se mora vse vpisati v zemljiško knjigo, in na katere se opira naprava zemljiške knjige.

Na enak način se imajo navajati vse bistvene privolilne izjave strank.

Če so se bile vpeljale natančne dejanske pozvedbe, naj se pri protokoliranju posledkov tudi navajajo podlage, na katere se oni opirajo.

Ako stranke razločno zahtevajo, da se posamni izreki, ki pravno pomembo imajo, zapišejo v protokol, se jim ne more to zabraniti.

§. 21. Protokoliranje se more vršiti ali na posamnih pôlah, katere se za vsako obravnavo posebej odločijo in sešijejo po končani obravnavi, ali v zaporednem obravnavnem protokolu. Tudi v poslednjem primeru je, kar je mogoče, za to skrbeti, da se obravnave, katere so med seboj v zvezi, ne ločijo v protokolu, tudi ne, ko bi se njih vpisovanje pretrgati moralo.

Stranke morajo podpisati vsako obravnavo, katera se njih tiče.

Ako je protokol jako obširen, se morajo zaznamovati strani s številkami, ter se narediti imenik (register), da se lažje najdejo posamezne obravnave.

(Dalje prihodnjič.)

Zdravniška novica.

Zdravilo zoper steklino.

Ruski vladni časnik razglša, da Petrogradski zdravnik dr. Bunson je že 80 ljudi, ki so bili od steklih psov popadeni, ozdravil s tem, da jih je 7 dni v navadne Ruske parnice (Dampfbäder) deval, ki so imele toploto od 45 do 50 stopinj. Če je pa popadeni človek že za steklino zbolel, pride le enkrat v take toplice.

Politične stvari.

Kako sodijo pametni politikarji najnovejše izjave mladoslovencev in mladočehov.

Pasje dneve, ko vročina na vse, kar živi, pritiska, postane tudi politično življenje bolj hladno, posebno, ker se ministri in druge osebe, katere politiko delajo ali krog katerih se politika suče, navadno pogubé po toplicah, kamor gredo vroča telesa hladiti in krepčati. V takem času, katerega Francoz „saïson morte“ imenuje, so politični časniki v velikih zadregah, suhi kakor poper ali po solncu ogreta zemlja, toraj željno zgrabijo vsako kost, katera se jim tu pa tam vrže, ter jo do dobrega oglodajo ne preiskovaje, če je že niso prej kdaj glodali in kot popolnoma brezmeseno že proč vrgli.

Letos so dobili sicer mastno pleče, padel jim je namreč Bismarkov „napad“ prav iz meglá; pa ker so se s tako lakoto in tako silo spravili čez to pleče, je bilo kmalo oglodano in zdaj se, kakor bi nemec po svojem rekel, „ne zmeni noben pes več za ta napad.“

Ni čuda, da se ozirajo časniki zopet po kaki drugi, če še tako suhi kosti, in le zarad tega so pobrali mladoslovensko knjižuro „Slovinci in državni zbor“ in Gregrjev spis, v katerem je razvit mladočeski program: teh dveh suhih kosti bi se gotovo nemški listi ne bili lotili, ko bi imeli količkaj družega obirati.

Vošnjakova knjižura je „pogreta rihta“, kakor pravimo. To, kar imajo v nji razglašeni govori mladoslovenskih bogov: Vošnjaka, Razlaga, Pfeiferja in Nabergoja v sebi, so govorili — in sicer mnogo boljše — že drugi poslanci v državnem zboru, na pr. dr. Costa, Toman, celó Črne; če beremo to knjižuro, nas nehoté obhaja misel, da so ti štirje mladoslovenski matadorji govorili v državnem zboru le zato, da so mogli potem kaj tiskati in med kratkovidnim ljudstvom po tiskani besedi širiti svojo slavo, kar jim pa utegne spodleteti. Vošnjak ima pregovor: „scripta manent“, to je, kar sem pisal, to se bere; po tem pregovoru skuša, da čisto vse, kar on govori, svet izvé, da nič skritega ne ostane, kar on dela. Njega posnemajo vsi tovarši njegovi in tako delajo vsi skupno za lastno slavo brez ozira na to, je li njihovo delovanje domovini koristno ali ne. Ljudje take baže so že marsikatero kraljestvo razdrli, marsikak narod do pogube pritirali.

Pa da ne bo kdo mislil, da jih le mi tako sodimo, navedemo tù, kar gotovo nepristranski Dunajski politikar Schuselka v svoji povsod spoštovani, vsakemu narodu, vsaki pošteni stranki pravični „Reformi“ o najnovejši izjavi naših „mladih“ piše.

„Mladoslovinci in mladočehi — pravi „Reform“ — so napravili manifestacije, katere mora narodna in državopravna opozicija močno obžalovati. Mladoslovinci polagajo v spisu za razširjatev med ljudstvom namenjenem račun o svoji delavnosti v državnem zboru, in izrekajo, da so popolnoma ustavoverni. Postavijo se na tla ustave, na katerih edino se dá po njihovih mislih delati za blagor naroda slovenskega. Ti

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pól. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2. gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 19. avgusta 1874.

Obseg: Ukaz ministerstva za poljedelstvo po dogovoru z ministerstvom za notranje reči in deželno bran od 15. maja 1874, s katerim se določila o porabi privatnih (necesarških) žebcev za spuščanje ali plemenjenje dopolnujejo in nekoliko spreminjajo. — Izvršilne določbe k postavi o zemljiških knjigah za Kranjsko. (Dalje.) — Čebelarska skušnja. — Moč čebelnega pika. — Zagrebška univerza in Slovenci. — O slovensko-nemškem slovarju. — Iz sodnijskega življenja. (Dal.) — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.

Ukaz ministerstva za poljedelstvo

po dogovoru z ministerstvom za notranje reči in deželno bran od 15. maja 1874,

s katerim se določila o porabi privatnih (necesarških) žebcev za spuščanje ali plemenjenje dopolnujejo in nekoliko spreminjajo.

Dodatno k ukazoma ministerstva notranjih reči od 25. aprila 1855 (drž. zak. št. 79), potem ministerstva za trgovino in narodno gospodarstvo, vojnega ministerstva in bivšega državnega ministerstva od 3. februarja 1866 (drž. zak. št. 18) ukazuje se v izdatnejšo povzdigo konjske reje o porabi necesarskih žebcev za spuščanje tako-le:

1. Vsak gospodar, ki ima žebca ter bi rad dobil dovolilo (dovolilni list, licencijo), zapovedano v omenjenih ministerskih ukazih, da bi smel svojega žebca spuščati, naj to za časa zglaší pri političnem okrajnem glavarstvu svojega stanovaníšĉa.

Čas za tako zglaševanje naj trpí najmanj štiri tedne. Postavlja ga in primerno oznanjuje z natanko doloĉenim iztekom politično deželno poglavarstvo, dogovorno z deželno komisijo za konjerejske reči, a v deželah, kjer take deželne komisije ni, po dogovoru s kmetijsko druŹbo, bivajoĉo v mestu, kjer ima deželno poglavarstvo svoj sedeŹ. Politiĉna okrajna glavarstva naj prejete zglasitve po izteku časa za zglaševanje postavljene polagajo pred politično deželno poglavarstvo.

Kjer posebne okolnosti to svetujejo, sme se razpislo zglasitev popolnoma opustiti ter precej v smislu sledeĉega odstavka 2 oznaniti kraje, v katerih so postavljene pregledovalne (dopušĉalne) komisije.

2. Zaradi vsakoletnega pregledovanja (izbiranja) žebcev, ki se hoĉejo rabiti za plemenilo ali spuščanje, postavlja na podlogi prejetih zglasitev deželna komisija za konjerejske stvari, po dogovoru s političnim deŹelnim poglavarstvom, oziroma tam, kjer take deželne komisije ni, politično deželno poglavarstvo, po dogovoru s kmetijsko druŹbo, pregledovalne komisije, kolikor jih je treba, in doloĉa ob enem kraje, kjer bodi vsaka postavljena, in čas, o katerem se bodo žebci pregledovali.

Dopušĉeno je, za veĉ okrajev postaviti samo eno komisijo, ako so razmere ali okolnosti tistega kraja takošne, da gospodarji svoje žebce lahko brez posebne teŹavnosti in brez nerazmerne zamude priŹenó pred komisijo.

Število pregledovalnih komisij in kraje, kjer bodo, ter dneve, v katerih bodo uradovale, naj politično deželno poglavarstvo razglasiti dá po okrajnih glavarstvih in Źupanih.

Ogledovanje posameznih žebcev v kakem drugem kraju ali o drugem času sme deželna komisija za konjerejske reči dogovorno s političnim deŹelnim poglavarstvom (oziroma politično deželno poglavarstvo v dogovoru s kmetijsko druŹbo) izimkoma sámo tedaj dovoliti, kedar dotiĉni gospodar iz svojega poplaĉa troške, ki bi jih prizadela komisija.

3. Pregledovalne komisije se postavljajo na 3 leta. K vsaki pregledovalni komisiji je za ude privzemati razen dveh poslancev deželne komisije za konjerejstvo, oziroma dveh v konjski reji izvedenih nepristranskih kmetovalcev, zlasti tudi po enega zastopnika političnega okrajnega oblastva, ki ga doloĉi dotiĉni okrajni glavar, dalje po enega zastopnika državne Źebĉarnice in enega preskušeneĜa Źivinozdravnika, ali ĉe takega ni, enega preskušeneĜa Źivinozdravnega kovaĉa.

Udje pregledovalne komisije si volijo iz svoje srede prvomestnika, ki vodi komisijo.

(Dalje prihodnjiĉ.)

Izvršilne določbe k postavi o zemljiških knjigah za Kranjsko.

(Dalje.)

Sestavljanje posestnih pól.

Ź. 22. Posestne pôle se imajo med tem, ko trajajo lokalne pozvedbe, pripravljati, ĉe se dá to izpeljati, brez zakasnenja teh pozvedeb. To pripravljanje se utegne Źe zgoditi ob času pripravnega delovanja za naredbo zemljiške knjige z ozirom na tista zemljeknjiŹna tela, o katerih se za verljivo vzeti more, da ne bodo date, katere se imajo povzeti iz katastra in javnih pisem, pri pozvedbah potrebovale niti popravka, niti dopolnitve.

Posestne pôle, katere se niso sestavile Źe pred konĉanimi pozvedbami, se morajo sestaviti na sedeŹu okrajne sodnije, katera je pristojna za pozvedbe.

Ź. 23. Posestne pôle naj se naredé v obliki zemljeknjiŹnih vloŹkov, ĉe se more za verljivo vzeti, da se pred zaĉetkom zemljiške knjige ne bode spodbijalo to, kar je vpisati.

Razen tega primerljeja je na vrhu prve strani zapisati imé posestnika z datami vred, ki se nategujejo

na njegovo osebo; za drugo vpisovanje je pa rabiti obrazec, ki je predpisan za imovinski list.

Vpisi v posestne pôle se morejo zaklepati s prečno črto, katera se potegne čez celo stran.

§. 24. Posestne pôle, če obstojé iz več listov, se morajo tako sešiti, da ni nobene nevarnosti, da bi se raztrgale po pogostni rabi.

Iste se morajo zaznamovati s številkami, in njih številke se imajo zapisati v kazalu nepremičnin in posestnikov.

§. 25. Pogled v posestne pôle, katere so v zvezkih srednje velikosti skrbno hraniti, kakor tudi v druga pisma, tikajoča se naprave zemljiških knjig, se sme dopustiti samo pod nadzorom za to postavljenih oseb.

Popravljanje načrtkov.

§. 26. Predno se posestne pôle razpoložé v splošni pregled, se mora kak potreben popravek naznanilnega načrtka, za kar je treba strokovne znanosti, včiniti po priseženem geometru (zemljemeru), ali če bi tacega ne bilo dobiti, po kakem drugem zvedencu pod sodniškim nadzorom.

Kedar se popravlja naznanilni načrtek, se morajo črte, katere so popraviti, in parcelne številke, katere so zbrisati, z majhnimi prečnimi črtami prekrižati, nove črte, kakor tudi nove številke stavbinih parcel pa s črno barvo.

Če bi po tem vpisovanju razločnost prišla v nevarnost, se mora dotični del načrtka ponoviti v prilični zveksani meri na praznem prostoru načrtkanega lista ali na posebnem listu; pri tem je razločno zapisati, kako je lega te parcele proti mejnim parcelam.

Tam, kjer se je načrtek popravil, je zapisati, da se je mera zveksala.

Obrat s katastersko oblastnijo.

§. 27. Ko so se končale vse lokalne pozvedbe, se imajo vsi zapazeni popravki, kateri se nategujejo na date katastra, naznaniti oblastniji, kateri je izročeno popravljanje katastra (§. 16), in ob enem je ta oblastnija poprašati, ali se morejo obdržati začasne zaznambe, katere so se bile izbrale o lokalnih pozvedbah.

Ako pride od te oblastnije privolilen izrek, naj se prečrtajo oklepki, pridjani začasnim zaznambam.

Če je pa naznanilu te oblastnije potrebno, te začasne zaznambe popraviti, se mora to tako včiniti, da se doseže soglasje s katastrom.

Napredovanje drugih del, za napravo zemljiške knjige potrebnih, se pa ne sme zadrževati po tem dopisovanju zarad izbiranja zaznamb.

Sestavljanje zemljeknjižnih vložkov.

§. 28. Za sestavljanje zemljeknjižnih vložkov je rabiti liste iz prav trpežnega papirja, ki imajo natiskane rubrike; ti listi se imajo dobiti po zaukazih, katere bo dal predsednik sodnije prve stopinje.

Vsak list in vsaka stran, ki je odmenjena za imovinski list, lastninski list ali bremenski list, se bo v 1. primerljeju zaznamovalo s pismenko A, v 2. primerljeju s pismenko B in v 3. primerljeju s pismenko C.

(Dalje prihodnjič.)

Čebelarska skušnja.

Gospod M. Eisner je leta 1871 priobčil sledečo skušnjo: Šest in dvajsetega februarja sem pred čebelnjak mizo postavil, nabral nekaj leščevih ubrankov in dejal na mizo ter jih potresal s pšenično moko. Postavil sem tudi na mizo masele s sladkorjem jeseni uku-

hanega mošta. Kmalu so bili celi roji na mizi, ter so čbelice nabirale obilno obnožja in ga pridno domú nosile. Še več pa jih je bilo na sladkem moštu, in v 3 urah so vsega posrkale.

Toraj priporočam vsem čebelarjem v krajih, kjer je pomanjkanje leščevja ali vrbovja, naj skušnjo posnemajo. Se vé da se mora to zgoditi o lepem toplem dnevu.

Društveno vodstvo je v takih krajih priporočevalo že lansko leto nalašč za moko napravljena koritica. Na Kranjskem jih pač malo kje potrebujemo. Kjer pa ni spomladi vrbovine in enacega grmovja, veliko koristijo in zlasti roje močno pospešujejo.

„Slov. Čeb.“

Moč čebelnega pika.

V časopisu „Volksarzt“ piše dr. Schöpfer: „G. Lambovski v Petrogradu je moč čebelnega pika na sebi in pri drugih poskušal in opazoval. On zatrduje, da je pik zanesljiva pomoč pri mrzlici posebno v vročih krajih. Tudi zoper raka, trganje po udih itd. čebelni pik pomaga, ker zraven krajne bolečine skoraj vse čutnice prešine. In zakaj bi ne? Saj tudi strupehi pik mravlje se od starodavnih časov rabi kot zdravilo v trganji in hromoti.“ — V ravno tem listu se poroča, da je neka 19letna deklica hude vročnice bila ozdravljena, ko je čaj iz poparjenih čebel nekaj kratov popila. — Zapazil sem, da tudi homeopatije čebeli zdravilno moč v raznih boleznih pripisujejo in priporočajo.

Je komu že kaj znanega od zdravilne moči čebelne? „Slov. čeb.“

Kmetijske novice.

* *Mašina, katera žanje in mlati ob enem.* Avstrijsko-ogersko ministerstvo je gosp. Juliju Robertu, fabrikantu v Selovicah, podelilo za 5 let privilegijo za novo iznajdbo mašine, katera ob enem žito žanje in mlati. Ta mašina je tako napravljena, da jo dva lokomobila z dratenimi vrvi po polji, kjer žito stoji, sèm ter tje vlačita. — Koliko ta mašina velja, ni povedano, gotovo pa veliko, ker sta v njo vprežena dva predraga konja, enaka tistim, ki po železnicah vozove tirajo.

* *Zopet nova nadloga vinski trti.* Vinski trti nevarna gosenica se je letos prvič na Tirolskem pokazala. Ona je 1 do 1 $\frac{3}{4}$ palcev dolga in okoli 3 linije debela, sivkasto rujava in razjeda popke na vinski trti. Dozdaj ni še nikjer drugje sledú o tej škodljivki.

Šolske stvari.

Zagrebska univerza in Slovenci.

(Posebno našim deželnim poslancem v prevdarek.)

Tako žalostno je vedno še stanje Avstrijskih Slovanov, posebno pa nas Slovencev, da moramo bratom Hrvatom skromno njihovo samostojnost zavidati. Ta zavist je bratska, to je, mi privoščimo Hrvatom iz čelga srca srečnejše položje, ki ga imajo pred nami; — pa vendar nas mora boleti in z žalostjo napolnovati misel, da Hrvate v vsakem obziru tako veselo naprej koračijo, mi Slovenci pa zaostajamo, če ne gremo rakove poti! — Se vé da so Hrvati složni in imajo le en cilj pred očmi, namreč blagor domovine. — kako je pa pri nas, o tem nam ni treba govoriti. V politični teži so nam Hrvate naprej, in ne dá se tajiti, da se tudi v duševnem obziru na vse kraje bolj krepko in

Cislajtani 43 in na Ogerskem 37 milijonov. Srednja letina je bila v Cislajtani na Koroškem, Kranjskem, Štajarskem, vzhodni in zahodni Galiciji, v Bukovini, na Solnograškem, Tirolskem in Predarlskem, Moravskem, v Šleziji in Krakovem. Boljo letino ko v teh deželah so imeli na Českem, gornjem in spodnjem Avstrijskem, akoravno se je v posameznih krajih teh dežel rž slabo obnesla. Računi se, da se je poldrugi milijon vaganov več pridelalo rži in soršice, kakor se poprečno pridelalo. Na Ogerskem se je pa rži in soršice manj pridelalo, kakor v srednjih letih. Ceni se, da se iz cele Avstrije lahko rži in soršice 3 milijone centov more izvoziti. Tudi to žito je izvrstno in je 3% težje kakor v navadnih letih. (Dal. prih.)

Iznajdba stara ali nova?

Kovači in žagarji bi radi večkrat vodo zapirali; toda mlinarji, pa tudi vaščani jim dostikrat branijo, kakor se je na Borovnici godilo.

Jaz sem prav lahko naredbo iznajdel, po kateri se z vodo lahko tako ravna, da jo žagar ali kovač zapira po svoji volji in mlinar ali vaščani spodaj nič ne vedó; tedaj jim nobene krivice ne dela.

Stane komaj 2 goldinarja.

Kdor želi več zvedeti, naj se v frankiranem pismu na-me obrne.

Šimen Kosmač.
(Pošta Sava-Südbahn.)

Izvršilne določbe k postavi o zemljiških knjigah za Kranjsko.

(Dalje.)

Imovinski list.

§. 29. Imovinski list obstoji iz dveh razdelkov in se ima urediti po obrazcu IV.

Prvi razdelek ima obsezati nadpis in dele zemljeknjižnih tel.

V drugem razdelku se zapišejo pravice, zvezane z zemljeknjižnim telom, zemljišne služnosti, pristojne gospodujoči imovini, ter se mora vse vpisati, kar je določeno za imovinski list.

Oba razdelka imovinskega lista utegneta, če je treba, biti na odločenih listih, ali na obeh stranéh enega in istega lista, ali na eni in isti strani.

§. 30. Vsaka katasterska parcela je praviloma vpisati v prvi razdelek imovinskega lista kot posebni postavek.

Če je pa več katasterskih parcel skupaj v eni fizični celoti, na pr. v kaki njivi, gozdu, travniku, biši, dvorišu in vrtu, se imajo iste vpisati kot en sam postavek, in parcelne številke se postavijo v rubriki za nje odločeni druga zraven druge.

§. 31. Ako ležé deli enega zemljeknjižnega tela v več katasterskih občinah, naj se deli odločeni po občinah navedejo v prvem razdelku imovinskega lista. Številke parcel, po katerih se vrstijo postavki, se imajo za vsako občino od konca začeti. Predno se naštevajo parcelne številke, se mora postaviti imé dotične občine in sodniškega okraja.

Imenovanje sodniškega okraja odpade pri tistih občinah, katere ležé v okoliši tiste okrajne sodnije, pri kateri se vodi zemljiška knjiga. Potem ko so se naštele parcele, spadajoče k eni katasterski občini, naj se pustí primeren prostor za poznejše pripisovanje.

§. 32. Kazalo nepremičnin, katere spadajo k zemljeknjižnim telom, ki so vpisane v drugi zemljiški knjigi, in katero kazalo se mora vložiti v zemljiško knjigo

(§. 31 deželne postave od 25. marca 1874 dež. zak. št. 12), naj se sestavi po obrazcu V.

Ako je vložiti v zemljiško knjigo več tacih kazal, se ista zaznamovajo z rimskimi številkami.

§. 33. Ako je potem, ko se zemljiška knjiga odpré, vsled kacega zemljeknjižnega uradovanja potrebno, da se prenaredí kaka parcelna številka ali kaka druga zaznamba parcel ali kak popravek mape, tedaj je gledé na začasne zaznambe, na izsledbo stanovitne zaznambe, na popraviljanje map in na obrat z oblastnijo, pod katero kataster stoji, postopati po §§. 14, 15, 26 in 27 tega ukaza.

§. 34. Prenaredbe v datah, katere obseza rubrika, določena za zaznambo parcel (hišna številka, obdelovalna vrsta), se imajo službeno zapisati na podlagi naznanila, narejenega od za to poklicane oblastnije, tudi potem, ko se je zemljiška knjiga odprla, v imovinskem listu, in če je treba, tudi v mapi.

To isto veljá za prenarodbe, katere so se naredile v katastru o parcelnih številkah, če se te prenarodbe v zemljiški knjigi tako izpeljati dajo, da jih knjižni stan ne ovira. Za taka ovirek se mora imeti, če so se parcelne številke prenarodile v katastru zaradi kake razdelitve, katera v zemljiški knjigi še ni dovršena, in če se obsežek na novo narejenih parcel ne sklada z mejami kacega zemljišča, katero je v imovinskem listu zapisano kot samostalen postavek.

Ako se taka prenarodba v zemljiški knjigi ne dá izpeljati, se mora naznanilo, ki ga je dala katasterska oblastnija o prenarodbi mape, hraniti pri zemljeknjižnem uredu tako dolgo, da nastopijo pogoji, pod katerimi je moči razvidno storiti prenarodbo v zemljiški knjigi.

§. 35. Ako se nahaja pri zemljeknjižni sodnji naznanilo, da se je v katastru učinila kaka zemljišna razdelitev, utegne stranka, katera pozneje prosi za tej razdelitvi prilično zemljeknjižno pripisovanje in odpisovanje, nanašati se na date, katere so v onem naznanilu za zaznambo ločenega kosa zapopadene, ter stranki v tem primerljaji ni treba prinašati posebnega načrta delitve.

Lastninski list.

Lastninski list je sestaviti po obrazcu VI.

V tistih primerljajih, ko sta oba razdelka imovinskega lista zapisana na eni in isti strani enega lista, se utegne lastninski list zapisati na drugo stran tega lista. (Dal. prih.)

Národno-gospodarske stvari.

Poročilo o stanji banke „Slovenije.“

(Dalje in konec.)

Zadnjič smo priobčili splošno stanje banke „Slovenije“, tu sledi pa predlog za vplačanje 15% na vsako delnico, ki se tako-le glasi:

„Potreba daljnega doplačila na delnice bila je v poročilu omenjena in s številkami vtrjena. Tudi je bilo omenjeno in povdarjano, da po skušnji vsaka trgovina k dobremu delovanju sredstev in časa potrebuje, toliko bolj zavarovanjska trgovina, katera se je pri nas — spoznajmo to odkritosrčno — bila zavozila. Ako se sredstva pripravijo, zamore trgovina oživeti in s pravim pogumom in modrostjo bo brez dvoma imela dober uspeh. Ne sme se prezirati, da vodstvo in opravišstvo se ima pri tem z velikimi težavami boriti, kajti kakor je bilo v poročilu rečeno, se mora tukaj pred vsem reserava premij izpolniti; tudi je treba za poravnaje kursnih diferenc, ustanovnih in osnovalnih stroškov vsako leto 12.000 gld., kateri se morajo zaslužiti.

Koruze se pridelava v Avstriji 42 milijonov vaganov, od teh se šteje na Ogersko 36 milijonov. Poročila oznanjajo, da na zgornjem Ogerskem pričakujejo dobro letino, na spodnjem pa ne. Pričakuje se, da se bode še lahko nekoliko koruze izvozilo iz Avstrije.

Na Saksonskem ste se pšenica in rž dobro obnesli. Ječmena tam malo sejejo, pridelali ga bodo toliko kakor v srednjih letinah. Ovsena slama bo slaba, al ovsu bode vendar le malo manj kakor pri srednji letini.

Na Pruskem bodo pridelali pšenice 5% več, rži pa 25, ječmena 30, ovsu 35, krompirja 25% manj kakor pri srednji letini.

Na Francoskem cenijo letošnjo letino pšenice na 100 do 105 milijonov hektolitrov, od te se lahko izvozi 10 milijonov hektolitrov. Rži bo 2 petinki manj kakor v srednjih letih.

Ječmena bode 20% manj in se ga bode le malo moglo izvoziti. Ovsu bo dosti.

V Švici bo dobra srednja letina. Pridelava se pa tam poprečno 3 do 4 milijone žita in toraj se bode moglo vvoziti 4 milijone centov žita.

Iz Hanoveranskega se bode lahko mnogo pšenice izvozilo.

Na Badenskem bodo s pridelkom ovsu in ječmena zadovoljni, manj z ržo.

Na južnem Bavarskem imajo dobro letino, in bodo mogli 1,410.000 centov pšenice, rži in soršice izvoziti.

Deželi Šlezvig in Holstein imate prav bogato letino gledé pšenice in rži, pa tudi ječmen in oves bota dala dober pridelek.

Danci se hvalijo s pšenično letino, pa tudi trdijo, da se bodo oljnata semena in rž dobro obnesla.

Na Norveškem in Švedskem trdijo, da bode letina dobra, vendar se gotovega in zanesljivega ne more poročati, ker imajo tam pozneje žetev.

Izvršilne določbe k postavi o zemljiških knjigah za Kranjsko.

(Dalje.)

Bremenski list.

§. 37. Bremenski list je vrediti po obrazcu VII.

Isti mora obseči najmanj dve strani.

§. 38. Ako se je pri lokalnih pozvedbah izsledilo, da obstoji kaka zemljiška služnost, katera se drži kakega zemljeknjižnega tela, katero dozda še ni bilo vknjiženo (v zemljiški knjigi vpisano), se mora pred bremenskim listom vložiti list, ki ima rubrike bremenskega lista, z nadpisom „stara bremena“ §. 19 in vanj zapisati služnost.

§. 39. Če je pa zemljeknjižno telo, gledé katerega se je pri lokalnih pozvedbah izsledilo na novo kaka zemljiška služnost, že vknjiženo, tedaj se mora ta služnost vpisati v navadni bremenski list po vsih drugih, tega zemljeknjižnega tela se držečih bremenih, katera bremena se imajo službeno prenašati.

Služnost se po tem takem vpiše še le tedaj, ko se je zemljiška knjiga odprla, ter se mora dotle v razvidu imeti v posebnem, za to odločenem zapisu.

Prenašanje zemljeknjižnih vpisov.

§. 40. Vpisi, kateri se službeno prenašajo iz zemljiške knjige v na novo sestavljene zemljeknjižne vložke, se morajo zaznamovati z redovnimi številkami v aritmetičnem povrstnem redu, držeč se predpisov zemljeknjižnega poduka od 12. januarja 1872, drž. zak. št. 5.

To prenašanje naj obseza vse za to pripravne vpise, kateri so se učinili pred dovršenjem dotičnih zemljeknjižnih vložkov zemljiške knjige, katera je popolnoma ali deloma djati iz rabe.

§. 41. Tiste stranke, katere bi po okoliščinah knjižnega stanú utegnile na podlagi §. 30 deželne postave od 25. marca 1874 dež. zak. št. 12 tirjati, da se kaka privatna tirjatva, katera se dá umrtviti (amortizovati), ne prenese v zemljeknjižni vložek, ki se ima na novo sestaviti, naj se opomnijo na to postavno določbo, ker se lokalne pozvedbe učinijo v namen narejanja zemljiške knjige, in naj se ob enem podučé o pogojih umrtvenja (amortizovanja), kateri pogoji so ustanovljeni v §. 118 splošne zemljeknjižne postave.

Da je gori imenovana tirjatva dopuščena, naj se tudi v ediktu, ki se bo po §. 26 deželne postave od 25. marca 1874 dež. zak. št. 12 razglasil, na znanje dá s tem pristavkom, da se zemljeknjižni vložki, o katerih se utegne taka tirjatva storiti, ne bodo sestavljali predno, da preteče 14 dni po razglasenji edikta v uradnem deželnem časopisu.

Prošnje, katere doidejo sicer po tem, ko je ta obrok pretekel, pa vendar še prej ko se je sestavil dotični zemljeknjižni vložek, naj se še imajo za v pravem času došle.

Dopolnovanje vložkov in posamnih listov.

§. 42. Kedar se izmeri prostor za vsakatega teh treh listov enega zemljeknjižnega vložka, se mora na to ozir imeti, da se bo s tem prostorjem shajalo dalje časa.

Ako je prostor enega lista napolnjen, še predno se zvežejo zemljeknjižni vložki, naj se pridenejo vložku novi listi v potrebnem številu.

Po tem ko so se zvezali zemljeknjižni vložki, se utegne nadaljevanje enega lista odpreti na praznem prostoru drugega lista taistega vložka. Če so pa listi enega vložka do celega napolnjeni, naj se nadaljevanje vložka, ako bi se prigodilo novo vpisovanje, odpre v dopolnitvenem zvezku. To nadaljevanje, za katero se imajo rubrike za posamne liste pripraviti po obrazcih temu ukazu pridjanih, se je določilo za vse dalje vpise, ki se tičejo taistega vložka.

Da se prvotni (izvirni) vložek stika s svojim nadaljevanjem, to naj se razvidno stori po nasprotnem nakazovanji.

Zunanje potrebsčine zemljeknjižnih vložkov.

§. 43. Posestne pôle, katere so sestavljene v obliki zemljeknjižnih vložkov, se utegnejo obdržati pri naredbi zemljeknjižnih vložkov samo takrat, če nimajo nobenih popravkov.

Številka, katero ima posestna pôla, naj se, ako se pôla obdrži, prečrta.

§. 44. Vpisi, ki so se pri sestavljanji kakega zemljeknjižnega vložka naredili na vsaki strani lista, naj se zaklepajo s prečno črto, katera se potegne po celi širini pôle.

Listi k enemu zemljeknjižnemu vložku spadajoči, se morajo, če ne obstojé samo iz ene pôle, tako sešiti, da ni nobene nevarnosti, da bi se raztrgali po pogostni rabi.

§. 45. Zemljeknjižni vpiski se imajo zaznamovati s številkami v aritmetičnem povrstnem redu in hraniti v zvezkih srednje velikosti. Številke zemljeknjižnih vložkov, hranjenih v enem zvezku, naj se zapišejo na platnici zvezka.

Skrbeti je za to, da se zemljeknjižni vložki, ki se v enem zvezku hranijo, ne raznašajo pri rabi.

(Dalje prihodnjič.)

kakor se najdejo v knjižici, ki se je navzočim razdelila. *) — O narejanju umetnega vina govori g. Auchmann, ter obsoja sleparijo, g. dr. Srnec pa predlaga v odborovem imenu načrt prošnje do vlade, da bi namreč vlada narejanje vina iz drugih kakor grozdnih snov štela v obrtnijo, ne pa v pridelovanje surovih zemeljskih plodov, ter bi veljale za to obrtnijo postavne pogodbe, kakor za vsako drugo obrtnijo; da bi ta umetni pridelek ne imenoval se „vino“, ampak drugače, in da se naj upravnim oblastnijam gledé nadzorovanja krčem ostra povelja dajo; da slednjič tudi skuša pri ogerski vladi enacih postav doseči. — Dr. Hirschhofer iz Gradca priporoča, in zbor temu pritrdi, da se postavijo prisežni vinski agenti, in v tem smislu prošnja do vlade pošlje; da poseben odbor, ki se je takoj volil, potrebno pripravi, da bi se kletarske in eksportne družbe v pospeh vinski prodaji osnovale. Seidl govori o vravnanju užitnine in polajšavi zdanjega tarifa, za kar se ima vlada prositi. Slednjič še predlaga dr. Radej prošnjo do vlade, da se železniškim oblastnijam povelja dajo, kako da se vina bolj varno, ceneje in hitreje prevažajo.

Izvršilne določbe k postavi o zemljiških knjigah za Kranjsko.

(Konec.)

Imeniki (registri).

§. 46. Stvarni in osebni imeniki naj se — ako se kazala nepremičnin in posestnikov ne morejo v ta namen dalje rabiti — naredé po obrazcih za ta kazala predpisanih, izpuščaje rubriko odločeno za številko posestnih pól.

V vsakem primerljivi se mora skrb imeti, da se imeniki preskrbé s podrazdelki, kateri polajšajo pregled, in da se v njih pusti toliko praznega prostora, kolikor ga bo previdoma trebalo za dalje časa, da se vanj vpisujejo dopolnitve.

Dopolnitve in popravki se imajo učiniti takoj po zemljeknjižnih vpisih, na katere so natvezani.

Kako je postopati pri popravljanju?

§. 47. Brž ko je mogoče po tem, ko so se v kaki katasterski občini dokončali zemljeknjižni vložki, naj se uravná njih popravljjanje (ugotovljenje).

Ako ne priporočajo posebne razmere, drugače postopati, naj se ta uravnava vpelje ob enem času za vse občine, v katerih so se vršile lokalne pozvedbe v istem času.

Ako se nahaja v kaki katasterski občini katero deželno-knjižno zemljeknjižno telo, tedaj naj se deželno-knjižni vložek, ki se je za isto telo odprl — ako ni moral nedopolnjen ostati zaradi delov nahajajočih se v drugih občinah — ob enem z zemljiško knjigo one katasterske občine vred podvrže ravnanju v namen, da se popravi.

Ako pa zemljiška knjiga katasterske občine obseza zemljeknjižno telo, katerega deli se nahajajo v drugi občini, tedaj se mora zemljeknjižni vložek, kateri zapopade to zemljeknjižno telo, vsakikrat dopolniti, predno se vpelje ravnanje popravljjanja.

§. 48. Oglasitve, katere se nanašajo na posestne ali lastninske razmere (§. 7 a postave od 25. julija

1871 drž. zak. št. 96), naj se v razvid postavijo v istem listu, v katerem bi se moralo izvršiti zahtevanju prilično vpisovanje. Na taistem listu se ima tudi učiniti zbrisanje take oglasitve.

§. 49. Za oglasitve, katere se nanašajo na obremenjenje kacega zemljeknjižnega tela, katero še ni bilo vknjiženo (§. 76 postave od 25. julija 1871 drž. zak. št. 96), se ima — ako se to ni že storilo pri sestavljanju zemljeknjižnega vložka — odpreti poseben list z nadpisom „stara bremena“ na način, v §. 33. tega ukaza zaznamovan. V ta list se mora vpisati vse, kar se nanaša na napovedana stara bremena.

§. 50. Oglasitve, katere se tičejo prenašanja — katero je službeno opraviti — bremenskega stanja v kaki zemljiški knjigi zapopadenege, naj se v razvid postavijo v navadnem bremenskem listu.

§. 51. Oglasitve in ž njimi se stikajoče obravnave se morajo v razvidu imeti v kazalu, katero je spisovati posebej od dnevnika.

Razvid o napredovanju delovanja.

§. 52. Predsednikom sodnij prve stopinje je poročevati vsake kvatre o teku delovanja za napravo zemljiških knjig, zemljeknjižnim oblastnijam je pa vsacega pol leta poročevati o teku in posledkih ravnanja pri popravljanju.

Ta poročila so predlagati ministerstvu za pravosodje po poti deželne nadsodnije.

§. 53. Ta ukaz dobí veljavo tisti dan, ko se je razglasil.

Gospodarska novica.

* *Podlessek (Herbstzeitlose, Colchicum autumnale).* To zelišče, ki posebno na mokrotnih travnikih rado raste, je strupeno in dela senó, v katerem ga je mnogo, zelo nezdravo za živino. Dobro je toraj to rastlino kolikor mogoče na senožetih zatirati. Kot dobro sredstvo v ta namen se priporoča rana košnja sená, predno seme te rastline dozori in izpade. Čebulice podleskove ne trpijo več ko 5–6 let, in če se po semenu na novo ne zaplodi, se travnik v 3–4 letih skoraj do čistega te nevarne rastline iztrebi, če se namreč vsako leto z rano košnjo dozorenje semena zabrani. Rastlina slednjič tako onemore, da semena več ne nareja in popolnoma pogine. „Slov. Gosp.“

Potopisne črtice.

Iz Kranjske gore do Beljaka.

Kar je Gorenjska železnica podaljšana do Beljaka in tam sklenjena s potezami, ki te peljejo na vse štiri kraje svetá, ti je odprta prilika za majhen denar drčati prav daleč in si ogledati kraje, o katerih si prej le slišal ali bral, ker je bilo potovanje težavno, dolgo in drago. Res da drčaje po železni cesti vidiš vsak kraj le na trenutek in le od ene strani, značaj kraja pa, po katerem se pelješ, ti vendar nekoliko v spominu ostane, zlasti površna podoba se ti vtisne v spomin.

Ni toraj čuda, da zdaj, ko je potovanje skoro otročja igrača, drči po svetu cele trume ljudi, ki so prej domá za pečjo sedeli in si o težavah in nevarnostih potovanja rajši dali pripovedovati ali so sami brali, nego bi bili kaj tacega sami skusili.

Pa da v teh splošnih besedah ne bom preobširen, naj se lotim gori zaznamovanega predmeta in začnem potovanje v Beljak pri Kranjski gori.

Kranjska gora je lična, čedna in precej velika vas, ljudje prijazni in pošteni in dasiravno je tu sedež

*) Ta knjižica slovensko in nemško pisana se imenuje: „Poglavitni nauki kletarstva ali umnega ravnanja z vinom, za prosto ljudstvo razložil Ferd. Auchmann, narejevalec šampanca v Mariboru 1874“ in veljá 10 kr.